

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Основними рисами сучасного економічного становища України є:

- ✓ значна заборгованість держави, окремих галузей і підприємств зарубіжним країнам;
- ✓ відставання сектору економіки, який виробляє товари, від сектору економіки, який їх споживає;
- ✓ паливно-енергетична залежність від Росії;
- ✓ надмірний контроль економіки з боку українського уряду, що має ефект придушення того її сектору, що виробляє товар;
- ✓ криміналізація стосунків між державним установами і бізнесом, розподілення між кланами найприбутковіших секторів економіки України;
- ✓ відірваність України від світової економіки.

Протягом 2007–2013 рр. більш як половина провідних країн світу перебувають у стані фінансово-економічної кризи – у тому числі й Україна, про що свідчать її основні макроекономічні показники (ВВП, рівень безробіття, рівень інфляції, торговельне сальдо, стан гривні, політична нестабільність і соціальна нерівність населення).

Проте особливу увагу варто звернути саме на зменшення виробництва у промисловості, оскільки цей фактор є ключовим при розв'язанні проблем, отриманих унаслідок кризи.

Криза в Україні характеризується порушенням відлагоджених зв'язків між ключовими елементами фінансової та економічної систем держави, систематичною незбалансованістю доходів і видатків бюджету, невинним зростанням державної заборгованості, нераціональною структурою бюджетних витрат, неоптимальним рівнем податкових платежів тощо. Поширення негативних тенденцій у світовій економіці, падіння попиту та цін на світових товарних ринках зачепило також Україну і вкрай негативно позначилося на становищі.

Глибока українська криза, яка ускладнюється впливом світової фінансово-економічної кризи, зумовлена насамперед серйозними внутрішніми причинами, котрі виходять за межі фінансових проблем, які переросли в зниження рівня життя широких верств населення, зростання безробіття, економічний спад виробництва в усіх сферах промисловості.

Промисловість – технічно найдосконаліша галузь матеріального виробництва, основа індустріалізації економіки, яка має вирішальний вплив на розвиток продуктивних сил; сукупність підприємств з виробництва електроенергії, знарядь праці для галузей економіки,

видобутку сировини, палива, заготівлі лісу, переробки продукції, випущеної промисловістю або виробленої сільським господарством, видобутку і переробка сировини, виробництво товарів і послуг.

Структура промислового комплексу:

1. Важка промисловість:

- ✓ машинобудівний комплекс;
- ✓ металургійний комплекс;
- ✓ хімічно-лісовий комплекс;
- ✓ промисловість будівельних матеріалів;
- ✓ паливно-енергетичний комплекс.

2. Легка промисловість

3. Харчова промисловість

Промисловість є провідною галуззю господарства України. В її складі виділяють видобувні і обробні галузі. Видобувна промисловість займається видобутком різних видів палива і сировини з Землі, тому її розвиток і поширення залежить від розміщення і запасів корисних копалин. До обробної промисловості відносяться галузі, які займаються обробкою чи переробкою сировини і напівфабрикатів. Це – машинобудування, металургія, деревообробна та інші галузі.

За видом продукції, що випускається, галузі об'єднують у важку, легку і харчову промисловість. Сукупність галузей, які виробляють сировину, паливо, знаряддя праці, складає важку промисловість. До неї належать паливна, електроенергетична, металургійна, хімічна, машинобудівна, лісова і деревообробна, промисловість будматеріалів. До легкої відносять галузі промисловості, які виробляють товари народного споживання – одяг, взуття, тканини, парфумерію та ін. Харчова промисловість об'єднує галузі, що виробляють продукти харчування.

У галузевій структурі промисловості України провідне місце традиційно займає важка промисловість (73,7% у 2012 р.). Її значне переважання над виробництвом товарів народного споживання постійно приводило до проблем із забезпечення населення продукцією легкої і харчової промисловості.

За останні роки в усіх галузях промисловості відбулося значне скорочення виробництва продукції, найбільше – у машинобудівній, хімічній, легкій промисловості. За умови здійснення ринкових перетворень Україна зможе поступово збільшити випуск конкурентоспроможної продукції; для цього вона має як значні природні ресурси так і висококваліфіковані кадри.

Вже зараз багато промислових виробів (метал, літаки, ракетносії, тканини, швейні вироби, продовольчі товари) користуються великим попитом на світовому ринку.

В Україні структурна перебудова (реструктуризація) господарства визнана пріоритетною, бо у спадщину від соціалістичного господарювання залишилася економіка із застарілими енерго- і ресурсномісткими технологіями, високою часткою екологічно небезпечних виробництв з низькою їх ефективністю.

У процесі реформування промисловості виявилось, що її структура не раціональна: в ній значна частка важкої промисловості, передусім галузей, які обслуговують військово-промисловий комплекс, і незначна частка галузей, що виробляють товари народного споживання. Це й зумовлює необхідність розвитку галузей легкої і харчової промисловості, що, в свою чергу, зменшить залежність України від імпорту найнеобхіднішої продукції. Для України характерна також висока частка гірничодобувної промисловості у випуску промислової продукції, а звідси – й експорт різноманітної мінеральної сировини (будівельних матеріалів, залізних і марганцевих руд, солі, сірки та ін.). Це призводить до великих втрат, бо сировина реалізовується на світовому ринку за низькими цінами.

Необхідний розвиток галузей обробної промисловості, підвищення її конкурентоздатності на світовому ринку.

Важливе значення має реконструкція машинобудівного комплексу, оскільки в ньому створювалися засоби виробництва для всього національного комплексу колишньої держави.

Необхідна організація нових виробництв, які завершували б технологічні цикли, переорієнтація підприємств на випуск нових видів машин і устаткування, які користуються найбільшим попитом як в Україні, так і за кордоном. Важливу роль у цьому відіграють конверсія підприємств військово-промислового комплексу та вкладання іноземних інвестицій.

Важливе значення для економіки України має удосконалення структури паливно-енергетичного комплексу, зменшення енергозатратності галузей промисловості. Розвиток легкої і харчової промисловості в Україні пов'язаний із впровадженням нових форм організації виробництва, створенням мережі малих підприємств, які б випускали продукцію широкого асортименту і могли б швидко переорієнтуватись на потреби ринку.

Маючи достатню кількість трудових ресурсів, потужну сировинну базу, Україна може не тільки вирішити свої внутрішні проблеми щодо забезпечення населення промисловими товарами народного споживання, але й стати важливим експериментом цієї продукції на світовий ринок.

Легка промисловість є однією з найважливіших серед галузей виробництва непродовольчих товарів. Продукція легкої промисловості йде на задоволення потреб населення, забезпечуючи його тканинами, одягом, взуттям та іншими предметами споживання, а також використовуються в інших галузях промисловості у вигляді сировини і допоміжних матеріалів (у харчовій, машинобудівній та ін..). Найбільш тісні зв'язки вона має із сільським господарством і хімічною промисловістю – основними постачальниками сировини для галузі, а також машинобудуванням.

Легка промисловість – це комплексна галузь, що включає майже 20 підгалузей, які можуть бути об'єднані в три групи:

- текстильна, в тому числі, бавовняна, лляна, вовняна, шовкова, трикотажна. Сюди входить первинна обробка льону, шерсті та ін., виробництво нетканих матеріалів,
- в'язання сіток, виробництво текстильної галантереї та ін.;
- швейна;
- шкіряно–взуттєва і хутрова;

Ефективність галузі залежить від багатьох економічних факторів та раціонального розміщення її підприємств. Для легкої промисловості характерна менш виражена, порівняно з іншими галузями, територіальна спеціалізація, бо практично в кожній області є ті чи інші її підприємства.

Харчова промисловість – сукупність галузей, які виробляють продукти харчування та сировину для деяких інших галузей промисловості. До її складу входять майже 40 галузей і виробництв. За обсягами виробництва харчова промисловість посідає одне з перших місць в економіці України, асортимент виробленої продукції включає понад 3000 найменувань.

Майже 95% продовольчих товарів що реалізуються на зовнішньому ринку, є продуктами вітчизняного виробництва. Харчова промисловість представляє складний комплекс із 15 основних галузей: борошномельно – круп'яної, макаронно–хлібопекарської, кондитерської, цукрової, маслосиродільної, молочної, м'ясної, маслорізно-маргаринової, плодоовочеконсервної, рибної, виноробної, пивоварної, тютюнової, соляної, спиртної.

Географія і чинники розміщення підприємств харчової промисловості:

- ✓ Цукрова (Лісостеп), борошномельно – круп'яна (Лісостеп і Степ), олійно–жирова (Степ, південь Лісостепу), консервна (Степ, Крим, захід Лісостепу),

виноробна (Крим, Закарпаття, Степ), рибка (приморські міста) – сировинний чинник;

- ✓ М'яса (переважно великі міста) – сировинний і споживчий;
- ✓ Макаронна і хлібопекарська (Повсюдно), кондитерська (повсюдна), молочна (повсюдна) – споживчий.

Зросла конкурентоспроможність українських продуктів харчування на внутрішньому і зовнішньому ринках. Продовольчі товари з України експортуються до більше ніж 40 країн світу.

Харчова галузь посідає перше місце за обсягами залучених іноземних інвестицій. До неї надійшло близько 900 млн. дол. США, що становить 19 % усіх іноземних інвестицій, укладених у вітчизняну економіку.

Серед основних пріоритетів державної влади політики у сфері харчової промисловості – створення сприятливих умов для активізації інноваційного розвитку галузі, прискорення модернізації її матеріально – технічної бази. Упровадження сучасних технологій та широке застосування новітніх наукових розробок.

26 грудня 2013 року у Києві відбулось засідання «круглого столу» за участю представництв промислових підприємств держави на тему: « Україна промислова: реалії та перспективи».

Під час засідання було наголошено, що Президент України Віктор Янукович та Кабінет міністрів роблять все, аби вітчизняна промисловість подолала наслідки кризи і стала на шлях розвитку.

«Промислові підприємства України переважно орієнтовані на зовнішні ринки збуту з країнами СНД та Російською Федерацією. Тому умова виживання та процвітання наших підприємств – налагодження тісних зовнішньо економічних зав'язків. Пріоритетне завдання влади у наступному році – розвиток внутрішніх ринків. Програма активізації економіки, над якою ми працювали цьогогоріч, спрямована на розвиток внутрішнього ринку України. Якщо не буде розвиватися внутрішній ринок – не буде і економічного розвитку держави» - зазначив Президент України.

На потужних промислових підприємствах України – національному багатстві, тримається всі держава, тому ми будемо працювати над модернізацією та розвитком промислових підприємств. 2014 рік стане роком розвитку!

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: Підручник. – К., 2010. – 304 с.
2. Іванілов О.С. Економіка підприємства: Підручник. – К., 2011. – 728 с.
3. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. – К.: КНБУ, 2008. – 528 с.
4. Василенко В.М.. Про деякі результати економічної діагностики розвитку регіонів // Економіка України. – 2013. – №1. – С. 12.
5. Кіндзерський Ю.В. До засад стратегії та політики розвитку промисловості // Економіка України. – 2013. – №5. – С. 38.
6. Якубовський М.М. Структурний аспект активізації промислового розвитку // Економіка України. – 2013. – №12. – С. 22.
7. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
8. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>.